

LA PUBLICITAT

ANY XLVIII. — NUM. 16,208. — PREU: 10 CENTIMS

BARCELONA, DIJOUS, 25 DE FEBRER DE 1926

ELOGI DELS MARGES VELLS

Hem sortit d'excursió pels voltants de la ciutat, i hem seguit, amb pas molt lent, un camí sinuós, limitat a les seves dures vores per marges vells.

Oï, els marges vells! Són l'arqueologia del camp. Són els testimonis de la vellúria dels conreus. Molts marges d'aquests haurien d'ésser declarats monuments nacionals, per tal que tinguessin una protecció eficaç contra les mans impies dels bàrbars destructors. Qui no estima els marges vells, no estima la terra, ni sent la poesia rural, ni comprèn l'esperit del paisatge. I el dia que a la terra nostra no hi hagués, per separar les propietats, i per contenir les feixes, i per delimitar els camins i caminets, aquests murs rústecs de pedres velles, s'esvairia un dels millors encisos que té el camp per als nostres ulls.

La terra ampla i seguida, es fa monòtona. La superfície de la muntanya en desnivell, sembla un gep monstruós. Però si dividim els trossos de la terra llisa i escalonem els pendents muntanyosos amb la ratlla dels marges, pla i muntanya es tornen més graciosos, més amics, més humans. I aquelles pedres arrencades i apilades amb una certa llibertat rítmica, s'adiuen tant amb la terra i amb les plantes, que tot plegat forma un conjunt íntim i harmònic.

Les pedres velles, trencades irregularment fa qui sap quantes segles, daurades pel sol, rosegades per la humanitat, són un producte de la terra, com les herbes i com els arbres. Les pedres trencades de poc, pel ferro o per l'explosiu, són com bocins de carn esqueixada, nafra viva per tots els costats. Llum i vent, sol i serena, pluja i rosada, guareixen, al cap de molts anys, la ferida horrible. El roc que era un fragment, adquireix una personalitat distinta, i esdevé una unitat normal en el món de les pedres, com el carreu ben tallat i polit.

Per fer cases, tant a ciutat com a vila, tant a vila com a pagès, no hi ha res millor que els daus de pedra formant parets nues, ben nues, sense la ronya crostissera de l'arrebossat amb vil morter. Però per als murs del camp, no hi ha res com les velles pedres amb patina i amb molsa. Una pedra d'aquestes hauria de valer més que una rajola o un maó. No hi ha cap ceramista que amb el fang i el foc pugui fabricar un material per a construcció de marges comparable a les pedres dels nostres amors.

Si no tinguéssim por d'ésser massa subversius, cridaríem, en la soledat del camp: "Fora les parets de pedra i calç! Fora les parets de maons! Fora la geometria i el dibuix lineal en els murs dels conreus! Fora, i deu vegades fora, els filferros amb punxes! Fora, encara més, aquests voravius de miques de vidre, que la por que guarda la vinya posa dalt de tot de les parets!" El mur de pedra rústega, primera arquitectura de l'home pre-històric, és encara avui, passats els milenars, el més digne company de la terra.

Caldrà que els agafessin, els pagesos modernistes i els hisendats filisteus que desfan els marges vells i empastifen amb argamassa les pedres seculars que han vist la naixença, la matança i la mort de les generacions d'homes i d'arbres. Aquestes pedres mereixen afecte i respecte. Qualsevol test de terrissa antiga té una vitrina als museus. I no val més la pedra envellida que totes les terres cuites? Cap vernís, ni cap esmalt, ni cap feina de punxó o de pinzell o de cisell en la ceràmica, tenen la noblesa i la glòria del revestiment rònc d'aquestes pedres dels vells marges, pedres sagrades que són filles fidelíssimes de la terra que les ha creades.